

Οι ορθόδοξες ρίζες της Δύσης ως παράγοντας πανευρωπαϊκής ενότητας

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Οι Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος σε

ψηφιδωτό στον προαύλιο χώρο
του Ιερού Ναού προς τιμήν τους στην Παραλία Θεσσαλονίκης (pemptousia.gr)

του θεολόγου Θ. Ι. Ρηγινιώτη
Επιμέλεια Σοφία Ντρέκου

Ευχαριστώ ιδιαιτέρως τον θεολόγο και αδελφό κ. Θεόδωρο Ρηγινιώτη για την αποστολή του άρθρου του και του ευχόμαστε Χριστός Ανέστη! Στον απόηχο των πανηγυρικών εορτασμών της επετείου των 1700 χρόνων από το Διάταγμα των Μεδιολάνων. Συμβολή στον εορτασμό της μνήμης των αγίων Ισαποστόλων και Φωτιστών των Σλάβων Κυρίλλου και Μεθοδίου (11 Μαΐου).

Γράφει ο θεολόγος Θ. Ι. Ρηγινιώτης

Ο άθρησκος χαρακτήρας που έχει λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι απολύτως αντίθετος με τις χριστιανικές πνευματικές ρίζες της Ευρώπης.

Ο χαρακτήρας αυτός (που εμφορείται και από ένα «αμυντικό» πνεύμα, οδηγώντας π.χ. στη δράση πολιτικών ομάδων για τον αποκλεισμό της θρησκείας από τη δημόσια ζωή, ενώ παρατηρούνται και άφθονα φαινόμενα «χριστιανοφοβίας» σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, δηλ. ρατσιστικής συμπεριφοράς προς ανθρώπους που εκφράζουν δημόσια τις χριστιανικές πεποιθήσεις τους) οφείλεται κατά κύριο λόγο στα αθεράπευτα τραύματα των δυτικών κοινωνιών από τους εκπροσώπους της χριστιανικής θρησκείας, που κυριάρχησαν σ' αυτές τα τελευταία χίλια χρόνια. Ο φρικτός Μεσαίωνας, αλλά και η Αποικιοκρατία, οι θρησκευτικοί πόλεμοι, ο ηθικισμός και πλείστα άλλα πόνεσαν και πονούν το δυτικοευρωπαϊκό τόσο, ώστε τον ανάγκασαν να πετάξει από πάνω του τη χριστιανική θρησκεία σαν βαρύ πάπλωμα.

Δε γνωρίζει ωστόσο ο δυτικοευρωπαίος αδελφός μας ότι όλες οι εκδοχές του χριστιανισμού που κυριάρχησαν στο δυτικοευρωπαϊκό κόσμο τα τελευταία χίλια χρόνια, τόσο στο ρωμαιοκαθολικό χώρο όσο και στον προτεσταντικό, είναι αιρετικές και συνιστούν εκτροπή από την αυθεντική διδασκαλία και ζωή της Εκκλησίας που ίδρυσε ο Ιησούς Χριστός, σε όλα τα βασικά σημεία της (1).

Η εκτροπή αυτή δεν είναι θεωρητική: ο Θεός εξελήφθη ως σκληρός δυνάστης, ο άνθρωπος υποτιμήθηκε και εκμηδενίστηκε, αποκλείστηκε από τη δυνατότητα ένωσης με το Θεό (που συνιστά τη σωτηρία και αυτό ήρθε να πραγματοποιήσει ο Χριστός) και θεωρήθηκε υπόδικος απέναντί Του, η Εκκλησία διαχωρίστηκε από το λαό και ανέλαβε απόλυτη εξουσία επί του ανθρώπου και ο πάπας επί της Εκκλησίας. Ο Μεσαίωνας με όλη την παθολογία του συνιστά προϊόν αυτών των εκτροπών, που οι συνέπειές τους συνεχίζονται ως σήμερα.

Είναι αυτονόητο πως η διδασκαλία του Ιησού Χριστού για την αγάπη στον πλησίον δεν έχει σχέση με το φανατισμό, τη σκληρότητα, τον ευσεβισμό και τον ηθικισμό, που γνωρίζουν οι δυτικοευρωπαίοι ως χαρακτηριστικά της χριστιανικής θρησκευτικότητας. Δε γνωρίζουν όμως – αν και κάποιοι σιγά σιγά το ανακαλύπτουν – ότι η αυθεντική, αρχέγονη Εκκλησία που ίδρυσε Εκείνος, η Εκκλησία των φτωχών αποστόλων και των μαρτύρων, των πνευματικών αγωνιστών και των ανοιχτόμυαλων διδασκάλων της αγάπης, ποτέ δεν έπαψε να υπάρχει. Υπήρχε και υπάρχει σε απόσταση μιας ανάσας από τα σπίτια τους. Είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία.

Επηρεασμένοι από τις κρίσεις προκατειλημμένων μελετητών, κυρίως παλαιότερων, για τον ιστορικό χώρο της Ορθοδοξίας, πιθανόν οι περισσότεροι δυτικοευρωπαίοι ταυτίζουν την Ορθοδοξία με βυζαντινές αυτοκρατορικές ραδιουργίες ή με την τσαρική φεουδαρχία. Όμως η Ορθοδοξία δεν ταυτίζεται καθόλου με αυτά – αντίθετα, οι πραγματικοί άγιοι ορθόδοξοι διδάσκαλοι σή, απ' όπου κι αν προερχόταν.

Ιερός Ναός Κυρίλλου και Μεθοδίου,

παραλία Θεσσαλονίκης

Η Ορθοδοξία επίσης δεν ταυτίζεται με κάποιο πλούσιο και ισχυρό εκκλησιαστικό κατεστημένο, που διαχειρίζεται την πίστη και τη δεισιδαιμονία των ανθρώπων. Είναι ο λαός του Θεού, το Σώμα του Χριστού, στο οποίο όλοι οι άνθρωποι, κληρικοί και λαϊκοί, άντρες και γυναίκες, παιδιά και ενήλικες, πλούσιοι και φτωχοί, μορφωμένοι και αγράμματοι, άρχοντες και εργάτες, ακόμη και ενάρετοι και αμαρτωλοί, γενναίοι και δειλοί, πιστοί και άπιστοι, είναι προσκεκλημένοι ισότιμα να ενωθούν με το συνάνθρωπο, με τον Ιησού Χριστό, με τον Τριαδικό Θεό και κατ' επέκτασιν με όλα τα όντα, και να φτάσουν (ενώ ακόμη ζουν, όχι απλώς «μετά θάνατον») στην τελειότερη δυνατή πνευματική κατάσταση: να γίνουν κατά χάριν θεοί, δηλαδή άγιοι, και να βασιλεύσουν μαζί με το Χριστό στην αιώνια Βασιλεία Του.

Πρόκειται για ένα τρόπο ζωής, που, όταν ακολουθείται με σοβαρότητα και συνέπεια, οδηγεί τον άνθρωπο στη θεραπεία της ψυχής του από τα πάθη (δηλαδή από ό,τι του προκαλεί εξάρτηση) και την εγκατάσταση μέσα του της ταπεινής και ανιδιοτελούς αγάπης προς όλους τους ανθρώπους και προς όλα τα όντα. Όλα τα στοιχεία που περιέχει αυτός ο τρόπος ζωής, όπως η εξομολόγηση, η θεία κοινωνία, η προσευχή, η νηστεία, αλλά και η άσκηση των αρετών, υπάρχουν για να βοηθήσουν τον άνθρωπο να βαδίσει αυτό το δρόμο, το δρόμο που δίδαξε ο Χριστός.

Ιστορικά, εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι κάθε εποχής έχουν προοδεύσει πνευματικά σ' αυτή την πορεία και έχουν γίνει άγιοι. Βέβαια, ακόμη και στους παραδοσιακά ορθόδοξους λαούς δεν ακολουθούν αυτή την πορεία όλοι οι άνθρωποι. Ιδιαίτερα στην εποχή μας, που τα ιδεολογικά ρεύματα της Δύσης πνέουν και στα μέρη μας, η πνευματική σύγχυση εξαπλώνεται ολοένα και περισσότερο ακόμη και στις χώρες μας. Όμως η πορεία αυτή αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του πολιτισμού μας και ακολουθείται ακόμη και σήμερα από πολλούς - μάλιστα, ανακαλύπτεται από ολοένα και περισσότερους.

Σημαντικοί άγιοι διδάσκαλοι του 20ού αιώνα, αλλά και ορθόδοξοι διανοητές (από τον άγιο Ιωάννη Μαξίμοβιτς ως το γέροντα Σωφρόνιο του Essex κι από τους πατέρες και πανεπιστημιακούς Γεώργιο Φλωρόφσκι και Ιωάννη Ρωμανίδα ως τον π. Νικόλαο Λουδοβίκο κ.ά. - παρακάτω θα αναφέρουμε ορισμένους από δυτικές χώρες), έχουν πλουτίσει την πρόσφατη βιβλιογραφία με εξαιρετά έργα, που μπορούν πλέον να κατατοπίσουν τον αναγνώστη για τον αυθεντικό χαρακτήρα της Ορθοδοξίας.

Στη δυτική Ευρώπη, η απελευθέρωση από τη θρησκεία μοιραία δεν συνοδεύτηκε από κάποια ηθική πρόοδο, ούτε φυσικά από την κατάκτηση της ευτυχίας. Ακόμη και σήμερα τον κόσμο τον κυβερνούν οι ισχυροί του χρήματος, ενώ ο λαός είναι βυθισμένος στην απελπισία και την εξαθλίωση, αν και με διαφορετικό τρόπο απ' ό,τι την εποχή της φεουδαρχίας ή, αργότερα, της βιομηχανικής επανάστασης. Και, αναζητώντας υποκατάστατα στο πνευματικό κενό που άφησε ο εξοβελισμός της θρησκείας, καταφεύγει σε νέα «όπια», όπως η γιόγκα, ο οικολογικός και κοινωνικός ακτιβισμός, οι πολιτισμικές εκδηλώσεις, τα καλλιτεχνικά προγράμματα, η τηλεόραση και το διαδίκτυο και τα καταναλωτικά αγαθά υψηλής τεχνολογίας (κοινώς, gadgets). Το αίτημα για ελευθερία και δικαιοσύνη εξακολουθεί να ταλανίζει τη δυτική Ευρώπη, ακριβώς όπως την εποχή του Διαφωτισμού.

Όπως ο δυτικοευρωπαίος δεν υποψιάζεται ότι ο χριστιανισμός που γνώρισαν οι μεσαιωνικοί πρόγονοί του είναι ένα μωσαϊκό αιρέσεων, όμοια δεν υποψιάζεται ότι σε παρελθόν παλαιότερο των χιλίων ετών (πριν το Μεγάλο Σχίσμα του 1054) η δυτική Ευρώπη ήταν μια ορθόδοξη χριστιανική ήπειρος.

Πολλοί σήμερα λένε πως με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία μοιραζόμαστε μια κοινή θρησκευτική κληρονομιά των πρώτων χιλίων ετών του χριστιανισμού. Δυστυχώς, δε μπορώ να συμφωνήσω. Αν και είναι αυτονόητο ότι στο ρωμαιοκαθολικό χώρο (όπως και σε όλες τις θρησκείες) έχουν αναδειχθεί πολλές αξιέπαινες προσωπικότητες, γεμάτες ειλικρίνεια και αγάπη, η αλήθεια είναι ότι η

Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία αποτελεί την απόρριψη και αναίρεση των αυθεντικών χριστιανικών καταβολών. Η Ορθοδοξία όντως διαθέτει κοινή θρησκευτική παράδοση με τη δυτική Ευρώπη των πρώτων δέκα χριστιανικών αιώνων, αλλά η νεώτερη δυτική Ευρώπη δεν ακολούθησε αυτή την παράδοση.

Οι δυτικοί ευρωπαϊκοί λαοί έχουν στο παρελθόν τους εκατοντάδες αγίους, ασκητές, μάρτυρες, πνευματικούς αγωνιστές και διδασκάλους, που είναι ορθόδοξοι άγιοι, ασκητές, αγωνιστές κ.τ.λ. (2), η πνευματική κληρονομιά των οποίων αγνοήθηκε, όταν στο δυτικοευρωπαϊκό χώρο κυριάρχησε ο Καθολικισμός, μεταλλάσσοντας το χριστιανισμό, από οδό αγάπης, θεραπείας, αυτογνωσίας και αγιότητας, σε καταπιεστική δεισιδαιμονία.

Για τις ορθόδοξες ρίζες της Δύσης παραπέμπω ενδεικτικά και ταπεινά τον ελληνόφωνο αναγνώστη στα βιβλία του καθηγητή Γεωργίου Πιπεράκι Η εν Ορθοδοξία Ηνωμένη Ευρώπη, Επτάλοφος, Αθήνα 1997, και Πανάγιον Ορθοδόξων Αγίων, Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος, Μήλεσι 2006, στο βιβλίο του Χριστοφόρου Κομμοδάτου, επισκόπου Τελμησσού, Οι άγιοι των Βρεττανικών Νήσων, Αθήναι 1985, αλλά και στο Ιερομονάχου Δαμασκηνού, Πατήρ Σεραφείμ Ρόουζ, Η ζωή και τα έργα του, τόμ. Β', Μυριόβιβλος 2006, κεφ. 78, «Ορθόδοξες ρίζες στη Δύση», σελ. 520-543. Επίσης, τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις Ορθόδοξοι άγιοι της Δύσης, Οι ορθόδοξοι άγιοι που ευαγγέλισαν τη δυτική Ευρώπη και τη Σκανδιναβία και Ορθόδοξοι άγιοι στις χώρες της Δύσης. Για τους αγγλόφωνους αναγνώστες προτείνω, επίσης ενδεικτικά, τους ιστότοπους oodegr.com/english/biographies, Orthodox England και Western Orthodox, αλλά και σχετικά αφιερώματα στο περιοδικό The Orthodox Word, τεύχη 64, 72 και 74 (μπορούν να αναζητηθούν εδώ).

Προβάλλει λοιπόν έντονο και επιτακτικό το αίτημα, όχι απλώς για ανακάλυψη από τους δυτικοευρωπαίους αδελφούς μας των αρχαίων χριστιανικών καταβολών τους, αλλά για επιστροφή τους σ' αυτές.

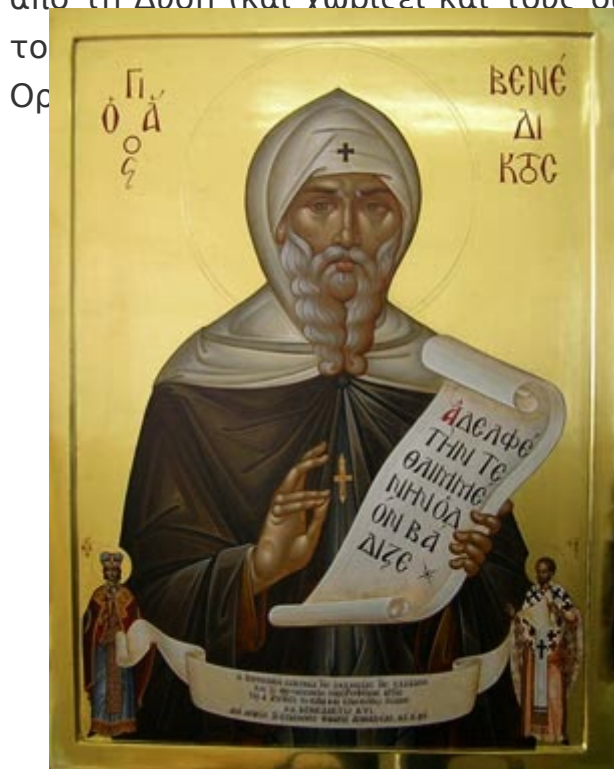
Η επιστροφή αυτή είναι αναγκαία και επείγουσα, για σοβαρούς λόγους όπως:

Α) Η Ορθοδοξία αποτελεί την αυθεντική ευρωπαϊκή πνευματική κληρονομιά, αυτήν που θα προσφέρει στον Ευρωπαίο εσωτερική ειρήνη, αυτογνωσία και χαρά και θα γιατρέψει τις πληγές προσώπων και κοινωνίας. Ο διαρκής και ασυμβίβαστος αγώνας των αγίων Πατέρων και Διδασκάλων της Ορθοδοξίας υπέρ του πλησίον φανερώνει πως έχουμε να κάνουμε με ένα θησαυροφυλάκιο πνευματικής ενέργειας, που ωθεί σε δράση, αλλά δράση με κίνητρο την αγάπη και τη συγχώρηση (παρέχοντας και όλα τα μέσα για την κατάκτηση και καλλιέργειά τους), όχι το μίσος ή το αμείλικτο αίτημα για δικαιοσύνη ή τη δίψα για εκδίκηση.

Β) Ανεξάρτητα από τις πεποιθήσεις του καθενός, πρέπει να διαβεβαιώσουμε με επίγνωση και εντιμότητα ότι η Ορθοδοξία αποτελεί το δρόμο της ένωσης του ανθρώπου με το Θεό διά του Χριστού – ένωσης που συνιστά και την ένωση αγάπης των ανθρώπων μεταξύ τους και με ολόκληρη τη δημιουργία του Θεού (όλα τα όντα). Αυτό που αναζητά σήμερα ο δυτικός άνθρωπος στον πανθεισμό των αυτοχθόνων της Αμερικής ή των σαμάνων ή στις μυστικιστικές πρακτικές του βουδισμού και του ινδουισμού (την αρμονία με τον εαυτό του και με το σχεδόν κατεστραμμένο από τον πολιτισμό του φυσικό περιβάλλον, το να γίνει «ένα με τα πλάσματα»), είναι η καρδιά της ίδιας της δικής του πνευματικής παράδοσης, εγκαταλελειμμένης από αιώνες, που όμως ακριβώς δίπλα του – στις ορθόδοξες χώρες – δεν εγκαταλείφθηκε ποτέ.

Για να είμαστε ακριβείς, δεν εγκαταλείφθηκε ποτέ εντελώς, γιατί οι κοινωνίες μας έχουν υποστεί σοβαρές ήττες από το δυτικό (πνευματικό κυρίως) επεκτατισμό και οι απώλειές μας είναι βαριές. Αλλά, δόξα τω Θεώ, ακόμη ζούμε και στους δρόμους των πόλεών μας, στα χωριά μας, στα δάση και στα μοναστήρια μας κυκλοφορούν άγιοι και αγίες.

Γ) Η πραγματικά κοινή χριστιανική παράδοση όλης της Ευρώπης, η Ορθοδοξία, είναι ο ενοποιητικός παράγοντας των ευρωπαϊκών λαών Ανατολής και Δύσης. Η Ορθοδοξία ενώνει τους λαούς της ανατολικής Ευρώπης και αποτελεί τον πολυτιμότερο θησαυρό μας. Αυτή μας ενώνει και με τους λαούς της Δύσης. Χωρίς την Ορθοδοξία, κατ' ουσίαν – ας μου επιτραπεί να το πω – δύσκολα θα βρούμε συνδετικούς κρίκους με τη Δύση. Η ιστορία των τελευταίων αιώνων μας χωρίζει από τη Δύση (και χωρίζει και τους δυτικούς λαούς από τις ηγεσίες τους, αλλά και τους Ευρωπαίους αποικιοκράτες), ενώ η

Ο Βενέδικτος ο εκ Νουρσίας ή άγιος Βενέδικτος

για τους καθολικούς και τους ορθόδοξους (~480-547)

Προ ετών, ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β΄ ανακήρυξε προστάτες αγίους της Ευρώπης τους ορθόδοξους αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο και τον (επίσης ορθόδοξο) δυτικό άγιο Βενέδικτο της Νουρσίας (14 Μαρτίου).

Στην πραγματικότητα, ως ορθόδοξους χριστιανούς, η πράξη αυτή (και οποιαδήποτε πράξη) του αρχηγού της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας δε μας αφορά καθόλου. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία δεν ανήκει στην ίδια παράδοση με μας, αλλά, αντίθετα, συνιστά την άρνηση αυτής της παράδοσης, της ίδιας της αρχέγονης και αυθεντικής χριστιανικής ευρωπαϊκής παράδοσης (η οποία είναι και παγκόσμια παράδοση, καθώς περιλαμβάνει μεγάλο μέρος των ασιατικών και αφρικανικών λαών, που ανέδειξαν πλήθος ορθόδοξων αγίων, μαρτύρων και διδασκάλων, ιδίως πριν την κατακτητική εξάπλωση του Ισλάμ αλλά και πριν την επικράτηση του μονοφυσιτισμού σε αρκετές χώρες, δηλ. των λεγόμενων «Oriental Orthodox Churches»).

Ιδέες και πρακτικές των Φράγκων και, στη συνέχεια, του Καθολικισμού, έχουν καταδικαστεί ως αιρετικές από τις εκκλησιαστικές συνόδους του 879-880 και του 1341 (που από κάποιους θεωρούνται 8η και 9η Οικουμενικές Σύνοδοι [«N»: σχετική μελέτη εδώ]), ενώ ευθεία και αναλυτική καταδίκη των παπικών αιρέσεων συναντούμε στη Σύνοδο των Πατριαρχείων της Ανατολής του 1848, και βέβαια σε πλήθος μεμονωμένων αγίων Πατέρων και Διδασκάλων της Ορθοδοξίας, από τον άγιο Μάρκο Εφέσου ως το σύγχρονο άγιο Ιουστίνο Πόποβιτς (ακόμη και δυτικούς, όπως οι πάπες Ιωάννης Η΄, που συμμετείχε στη Σύνοδο του 879-880, και Λέων Γ΄). Συνεπώς, δεν τίθεται θέμα μήπως ο Καθολικισμός «δεν αποτελεί αίρεση». Αλλά το πράγμα αποκαλύπτεται και διά της κοινής λογικής: μια απλή σύγκριση της ιστορίας του Καθολικισμού με το Ευαγγέλιο (με φωτεινές εξαιρέσεις, επαναλαμβάνω) αρκεί για να φανερώσει το μεγάλο χάσμα που τα χωρίζει.

Παρόμοια ισχύουν και για τον προτεσταντικό χώρο και φυσικά για το χώρο των πεντηκοστιανών και των λεγόμενων «αναγεννημένων» ή «χαρισματικών χριστιανών» (ομάδων που πέφτουν σε έκσταση και πιστεύουν ότι «το Άγιο Πνεύμα» μπαίνει μέσα τους και τους οδηγεί σε διάφορες προφητικές και θαυματουργικές καταστάσεις), με τον οποίο σχεδόν τίποτε κοινό δε μοιραζόμαστε, εκτός από την επίκληση κάποιας πίστης στο Χριστό (3).

Με όλους τους ανωτέρω η Ορθοδοξία διεξάγει διάλογο, για να βοηθήσει στην αυτοσυνειδησία τους και την ανακάλυψη από πλευράς τους του θησαυρού που οι πρόγονοί τους κάποια στιγμή έχασαν και, στη συνέχεια, λησμόνησαν.

Ωστόσο, το αίτημα για επιστροφή του δυτικοευρωπαίου στις ορθόδοξες ρίζες του δεν σημαίνει καθόλου μια επιστροφή του «σε μας», στην «ορθόδοξη αγκαλιά μας», γιατί κι εμείς χρειαζόμαστε μια παρόμοια επιστροφή εις Χριστόν. Σημαίνει ακριβώς αυτό που είπαμε προηγουμένως: μια επιστροφή στον εαυτό του. Η Δύση ανακάλυψε τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη, κάθε ηλικίας, φύλου, μορφωτικού και οικονομικού επιπέδου, ακόμη και τα δικαιώματα των ζώων, των φυτών και του ίδιου του πλανήτη (πράγματα, για τα οποία συχνά εμπνέεται από την παγανιστική ή πανθεϊστική κουλτούρα αλλότριων πολιτισμών), αλλά δεν ανακάλυψε τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος θα υπερβεί τα πάθη του και θα σεβαστεί στην πράξη τα ανωτέρω δικαιώματα (του άλλου), ούτε το δρόμο που, μέσα από αυτό το σεβασμό, οδηγεί τον άνθρωπο στο θείο προορισμό του.

Φυσικά δε γνωρίζει τις δικές της πηγές έμπνευσης γι' αυτά τα θέματα, που θα μπορούσαν να την καθοδηγήσουν, και που είναι οι βίοι και η διδασκαλία των δικών της αρχαίων αγίων, της ενιαίας και Ορθόδοξης – δυτικής, με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, αλλά Ορθόδοξης – Εκκλησίας. Ανάλογη κρίση, όπως είπαμε, υφίστάται και ο ανατολικός κόσμος, εκδυτικισμένοι και αλλοτριωμένοι.

Ο π. Πήτερ Γκίλκουιστ († 2012)

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται στο δυτικό κόσμο αρκετοί πνευματικοί ερευνητές, που ανακαλύπτουν την αρχαία χριστιανική Εκκλησία, την Ορθοδοξία, και βρίσκουν το σθένος να ενταχθούν σ' αυτήν. Ας αναφέρω ενδεικτικά τον Ισπανό φραγκισκανό μοναχό Παύλο ντε Μπαγεστέρ Κονβαλλιέρ (που δολοφονήθηκε στο Μεξικό, ως ορθόδοξος επίσκοπος πλέον, το 1984), το Γάλλο μοναχό π. Πλακίδα Deseille, το Γάλλο καθηγητή Πατρολογίας Ζαν Κλωντ Larcet (συγγραφέα του έργου Η θεραπευτική των πνευματικών νοσημάτων, όπου αναδεικνύει τον θεραπευτικό χαρακτήρα της Ορθοδοξίας), τον Άγγλο καθηγητή του πανεπιστημίου της Οξφόρδης και επίσκοπο Διοκλείας π. Κάλλιστο Ware, τον Ελβετό θεολόγο και μοναχό π. Γαβριήλ Bunge, τον Αμερικανό φιλόσοφο π. Σεραφείμ Ρόουζ, τον πολυπλόκητο πνευματικό αναζητητή Κλάους Κένεθ κ.π.ά.

Φυσικά υπάρχουν χιλιάδες ακόμη, ενώ ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η περίπτωση μιας προτεσταντικής Ομολογίας στις ΗΠΑ, που επέστρεψε ομαδικά στην Ορθοδοξία τη δεκαετία του 1980, μαζί με τους ιερείς και τους επισκόπους της, μετά από προσεκτική έρευνα των αρχαίων πηγών του χριστιανισμού. Η ιστορία της καταγράφεται από τον επίσκοπό της π. Πήτερ Γκίλκουιστ στο βιβλίο του Καλώς ήλθατε στο σπίτι σας (Becoming Orthodox).

Αν και εκτός της Ευρώπης, ας αναφέρουμε ότι στη Λατινική Αμερική αυτή τη στιγμή παρατηρείται κίνηση προς την Ορθοδοξία εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων, ιδιαίτερα στη Γουατεμάλα, προερχόμενων από τον Καθολικισμό και το «χαρισματικό κίνημα».

Αυτό είναι το μέλλον της Ευρώπης. Με μεγάλη αγάπη και σεβασμό προς όλους, οφείλω να ομολογήσω ότι εκτός της Ορθοδοξίας, ακόμη και στον ευγενέστερο αθεϊστικό ανθρωπιστικό ακτιβισμό ή στις περιπλανήσεις στους δρόμους του αρχαίου ευρωπαϊκού παγανισμού, της μαγείας και του ασιατικού μυστικισμού, μαίνεται η κόλαση: η προσωπική κόλαση της μοναξιάς, της απελπισίας, της κατάθλιψης, και η κοινωνική κόλαση της κυριαρχίας των νεοαποικιοκρατικών οικονομικών κολοσσών, που διαχειρίζονται τις τύχες των λαών όχι μόνο της ηπείρου, αλλά και ολόκληρου του πλανήτη μας.

Σημειώσεις:

(1) Αν και μάλλον περιττεύει, για τυχόν Ρωμαιοκαθολικούς αναγνώστες παραπέμπω ενδεικτικά στο άρθρο του μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου «Βασικά σημεία διαφοράς μεταξύ Ορθοδόξου Εκκλησίας και Παπισμού», apostoliki-diakonia.gr (& o-nekros.blogspot.gr).

(2) Κατονομάζω πρόχειρα και από μνήμης τους αρχαίους δυτικούς αγίους Ειρηναίο της Λυών, Κλήμεντα Ρώμης, Ιλάριο του Πουατιέ, Μαρτίνο Ρώμης, Γρηγόριο το Διάλογο, Ιωάννη Κασσιανό, Αμβρόσιο Μιλάνου, Μαρτίνο της Τουρ, Διονύσιο και Γενεβιέβη των Παρισίων, Βενέδικτο της Νουρσίας, Δαβίδ της Ουαλίας, Κολούμπα της Αϊόνα, Κάθμπερτ του Λίντισφαρν, Πατρίκιο της Ιρλανδίας, Χίλντα του Γουίτμπυ, Ισίδωρο και Λέανδρο της Σεβίλλης κ.π.ά. [ιστολόγιο για την αρχαία Βρετανική και Κελτική Ορθοδοξία εδώ].

Σημειωτέον ότι ο ιερός Αυγουστίνος, αν και άγιος της Ορθοδοξίας και μεγάλο ηθικό ανάστημα, αντιμετωπίζεται με προσοχή, λόγω σοβαρών φιλοσοφικών αστοχιών του, που οδήγησαν – αιώνες μετά – σε κάποιες από τις παπικές αποκλίσεις.

(3) Για το θέμα θα παραπέμπω στα π. Σεραφείμ Ρόουζ, Η Ορθοδοξία και η Θρησκεία

του Μέλλοντος ([ολόκληρο εδώ: users.uoa.gr](#)), Μορφή εκδοθήτω 2011, και π. Αλεξίου Καρακαλλινού, Εν ειρήνη του Κυρίου δεηθώμεν - Πρόσκληση στους Πεντηκοστιανούς με ερμηνεία των πνευματικών χαρισμάτων (εδώ), Μακρυγιάννης, Κοζάνη 2006, αλλά και στον ιστότοπο: ANTIAIPETIKON EΓΚΟΛΠΙΟΝ.

Τέλος και τω Θεώ δόξα!

[Σοφία Ντρέκου / Αέναη επΑνάσταση](#)